

TUNCELL Talks : “Nature Dislike The Voids”

Flow, It Is My Name

Aydın Tuncel

Tuncell Muhendislik Enstrumantasyon Ltd.

Ortaokul “matematik öğretmeni”nizi(1) hatırlıyor musunuz? Ben hatırlıyorum! Olağanüstü iyi bir insandı; benim gibi o da “Biga”nın köylerinden idi, tabir uygun ise okuyup paçayı kurtaranlardan(geri kalmış ülkelerde okumak maaşlı bir meslek sahibi olmak anlamındadır, yoksa bunun yaratıcılık dünyasına girmek anlamında olmadığı aşikardır) ve artık yarı-kentli olmuştu. O kadar iyi hatırlıyorum ki o zamanlar çingene zannedildiği için “Türkan Şoray”’a benzetilmekten hiç hoşlanmayan “daha iyi beslenmelerine rağmen sınıfta ki tüm kasaba kızlarından çok daha güzel ve bütün derslerinde başarılı bir kız öğrenci ile aynı köydendi”. Bunu özellik ile vurguluyorum çünkü öğretmenimiz sınıfında kendi köyünden birisinin olmadığı sınıflarda da yine aynı iyi insan, köylüsü sınıf arkadaşım kızda öğretmenlerin köyünden olmadığı tüm diğer derslerde de başarılı idi. Hangi yaşta, cinsten ve milletten olursa olsunlar başarılı insanlardan bahsetmekten hoşlanırım. İsmi “Habibe” idi; acaba o da benim gibi hayatı boyunca ezildi mi: bir işe girerken, birisini severken, bir iş kurarken; bir sipariş alırken, geleceğini tasarlarken, lokanta da yemek yerken, elbise alırken, Türkçe’ye çevrilmemiş veya **çevirmenin politik dünyasında** veya beceriksizlikten tecavüze uğrayarak çevrilmiş kitapların aslını Yurtdışı’ndan getirtirken; The Geometry of René Descartes, The Principia; Isaac Newton,...İkincil türden örnekleri de veriyorum; çünkü bir köylü olarak okumak istediğiniz de “köşeleri kapatmış kasaba dinazorları” bırakın sadece sizin başarılarınızı “okumanızı” dahi küçümserler ve kuşku ile karşılarlar, tıpkı Bertrand Russell’in(İngiliz, 1872-1970) “Bilim Avrupalıların Ürünü” derken “hem kabul edilemez küçümseme keyfini yaşar hem de elinden çaldığı şeylerin alınacağı veya paylaşılacağı korkusu iç içedir. Benzer biçimde zaten hiçbir yetenek ve çalışma gerektirmeyen birkaç köşeden müteşekkil kasaba, okumuş köylüler tarafından zapt edilebilir. Birkaç istisna hariç çevirmenlere ayrı bir yazı gerektirir, çünkü yapacağınız hakareti büyük olasılıkla kendilerine bir övgü olarak anlayacaklar; mühendisler tarafından anlaşıldığını üstelik çok iyi anlaşıldıklarını sanacaklardır.(2) Habibe’ye Lise’de rastlayamadım, ailesi için daha ekonomik yatılı öğretmen okuluna gönderilmiş olabilir. Kendisine başarılar diliyorum.

Yaşamı “kartal kanatları” ile korunan bir “Horus Hüseyin” olmayanlar için başarı eşlerinin orbitaline(3) koydukları otomobil, geleceği güvence altına alacak vadeli döviz mevduatı –çünkü her an her şey olabilir- önce başını sokacakları bir ev mümkün ise yazlık,... nasıl kazanıldığını kimse sormaz; kazandın mı şipşak,...hayat böyle devam eder ve imamın musalla taşına koyulan müteveffâ için “nasıl bilirdiniz?” sorusu ile biter. “Nasıl bilirdiniz?” Bir taşralı öğretmenin cenazesinde Milletvekilleri, Vali, Kaymakam veya yetiştirdiği öğrenciler, ...olmayacaktır. Yaşamında bir kere bile “bildiği şeyler”in önemi anlaşılarak “onurlandırılmamıştır”; çocuklarının zayıf derslerinden geçer not koparmaya çalışan velilerin tereyağ, bal, kaymak, takım elbise, gömlek, kravat,... hediyeleri istisna; “dirisine değer vermeyen bir millet ölüsüne değer verir mi” dolayısı ile kötü bir taklit Roma Meydanı, bütün sokaklar, caddeler, Lise sınıfları kahramanlara rezerve olduğu için “taşra belediyesi” bırakın geniş bir caddeyi kör bir sokağa bile ismini vermeyecektir; , çünkü bu doğasına aykırıdır. Hayali bir tabeladan alıntı: “Öğretmen idi; ülkenin kaderini

değiştiren öğrenciler yetiştirdi, matematiği hem anlaşılır yaptı ve hem de sevdirdi; öyle olmasa böyle olmazdı, **şeyleri şey yapan şeyi** kimse onun kadar şeydemedi(4)?”

Ortaokul “Matematik Öğretmenim”e geri döneceğim ama ortağım Ağabeyimin anlattığı taze bir hikayeyi yorumlamanızı istiyorum. Ağabeyim rahmetli Aziz Nesin’i severdi. Yoksul 40 çocuğun bakıldığı Nesin Vakfı’nda çalışan, Lise’den, artık çoktan emekli olmuş öğretmeni kendisini bulup “Ya Muammer şöyle bir şeyler yapmak gerekiyor kazan dairesinde elinde gelir mi” deyince “Ağabeyim, hayhay Tunca ağbi” diyor. Bu geçmiş yılda olan bir şey. Hikayemizin **kahramanı(5)** ise onu ünlü yapan yeteneğin ne olduğunu keşfedemediğim Müjdat Gezen. Vakfı ziyaretinde diyor ki “Tunca, burası pek dağınık şurayı toparlasanız, temizleseniz...” “Tunca ağbi güzelce temizletip toparlatıyor her tarafı”. Artık akşamında mı yoksa sabahında mı bilemiyorum; “Vakfı emanet yöneten oğul matematik Profösörü Ali Nesin, çağırıyor Tunca ağbiyi; “Tunca sen yaptın?” “Ne yaptım Ali?” “Odam da ki böcekleri temizlemişsin, öldürmüşsün!” “Ne yapacaktım peki?” “Nasıl öldürürsün, ben onlarla konuşuyordum!” “Tunca ağbi “senin böceğine deyip ayrılıyor Vakıftan.” 40 çocuk için seviniyordum; benim merak ettiğim “matematik dünyası”nı onlar önlerinde öğlen tablotunda yetenekli bir matematik profesöründen elinden her gün yiyecekler. Hatta ben de bir söyleşi yapmayı tasarlıyordum; vakfın ve matematiğin dünyası ile ilgili olarak. Fatih Terim isimli topçubaşı(dünyanın hiçbir yerinde topçubaşına teknik direktör denilmiyor), sanki milletin derdi bu, seksenmilyondan seksen topçu bulacağız diyordu bir televizyon mülakatında. Aziz Nesin yaşıyor, Ali Nesin’de yaşamak istiyorsa 40 kimsesiz yetenekli matematikçiyi bulur; istesin yeter ki...Bir fizikçi mühendis, kimyacı, biyolog, edebiyatçı, felsefeci bir böcek ile konuşmayı deneyebilir ama bu bir matematikçi için ayıplanacak bir tabiattır. Şayet Kafka etkisi altında kaldı ise Kafka’da böceğe dönüşen bildiğimiz klasik bir batı insanıdır, kendisi ise soylu bir görevi sürdürmek ile görevli.

Bu gün gibi hatırlıyorum; orta iki’deydik ve matematik öğretmenimiz tahtaya doğal sayıları 1,2,3,4,5,... bir doğru üzerinde yerleştirerek sonuna da $+\infty$ işaretini(bu notasyon bu günlerde terk edildi) koydu. Sonsuzun ne olduğunu biliyordum ama daha ilginç bir şey söyledi: ileride ..., -4, -3, -2, -1 (üç nokta sayının ardılları olduğunu ifade eder) gibi negatif sayıların olduğunu göreceğiz. Hatırlayacağınız gibi tamsayılar ..., -4, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, 4,... ve bütün **yaşamımızı etkisi** altına alan , **çağlar boyu estetiği oluşturan** kadın-erkek güzelliği, ev, yol, fabrika estetiği, resim, heykel, müzik,...ATALARIMIZ Mısırlıların buluşu RATIONAL(Rasyonel, oransal, hatta bu orantının güzelliği akılcı, ussal anlamına kadar kullanıldı, şimdi ki Başbakan’ımızın, rasyonel değil derken ussal değil demek istemesi bana yanlış gibi geliyor, çünkü ussal olmayan irrational’dır anlamına rastlamadım, hamu şamu şarlop) sayılar; Rasyonel sayılar kesirli sayılardır $-4/3=-1,333...$, $-17/5=-3,4$, $4/1=4$, $5/7=0,714285714285714285...$ **dikkat ederseniz** Rasyonel sayılarda iki pozitif veya negatif sayma sayısının oranı(bölümü) ya bir tamsayıyı takiben virgül sonlu sayıda sayı ile bitiyor ya da bir blok sayı aynı şekilde kendini tekrarlıyor. Rasyonel sayılar, tamsayıları ve doğal sayıları kapsar. Doğal sayılar adı üzerinde doğadan sayılardır. 5yaşında idim ama konuşmuyordum; babam açılmam için köyde ki öğretmenden rica da bulundu ve kabul ile en küçük olmama rağmen en arkada(1-2-3-4-5 içiçe) babamın özel yaptığı sırada ilkokula gitmeye başladım. Aradan kaç ay geçti anımsaması zor ama annem kendisinin bildiği uca kadar saymayı öğretti ve sonra da her sabah çok erken uyandırıp komşumuz uzak-amca oğullarının otlamaktan dönen koyunlarını ağıla girişte saydırdı. Bu sayma işini çok sevmiştim, çünkü sayma işini bitirip Amcaoğlu Cavit’e söylediğimde çıkarıp cebinden her seferinde bir tane bozuk para veriyor. Bu böyle gitti bir zaman. Bir sabah sayma işlemini bitirdiğimde Cavit Ağbi dedim “koyunlardan bir tanesi eksik”. Yok ya dedi ama “kendisi de saydı” gerçekten eksik; bu kez ödül olarak iki tane bozuk verdi, “aferin” deyip kafamı okşadı “sen büyük adam olucan!” Velhasıl ortaokula başladığımda sağlam

bir doğal sayı altyapım vardı. Bütün gece negatif sayının ve sayılarının ne olabileceğini düşündüm ve kararımı verdim: “negatif sayı kayıp koyun olabilirdi.” Sabahleyin koşa koşa matematik öğretmenine gittim ve negatif sayıların ne olduğunu sordum. Herhalde karısı dükkan çalıştırıyordu ki bana negatif sayıların zarar pozitif sayıların ise kâr, 0’ın ise ne kâr ne de zarar olduğunu bir çırpıda söyledi ve beni hiç önemsemedi. Yüksek enflasyon ile rejim hem “halkın kanını emdi” hem de RASYONEL sayıları yani ORANTI sayılarını yani GÜZELLİK sayılarını yani AKIL sayılarını yok etti, çünkü RASYONEL sayıya karşı gelen KURUŞU yok etti. 35.000.000 milyonluk gömleğe 75,0 kuruş ilavenin anlamı kalmadı. Oysa KURUŞ yaşamımızın estetiğidir, oran ŞİİR’de ki vezindi(Rus Mayakovski acaba vezinsiz şiiri başlatınca bir halkın rasyonelliğini de öldürdüğünü biliyor mu idi, hayır, O; özgürlük zannediyordu bunun)döşediğimiz borunun, oturduğumuz evin, düğün salonlarının(düğün salonları yağmurdan ıslanmamak için yapılıyor, hiçbir akustik mühendislik yok, hiçbir tiyatrosal sahneleme yok, hiçbir gösteri yok, hiçbir figür, hiçbir rasyonel müzik, sahne yok), camilerimizin, mezarlıklarımızın, kaldırım taşlarının,...Rejim enflasyon ile halkın tüm estetik anlayışını yok etti, büyük bir millet olan tebaa’yı tekrardan göçebe yaptı, oranı yok etti. Başbakan memleketi Rize’de hemşerilerine seslendi: “böyle çirkin evler yapmayın, evleri güzel yapın.” “Bu millet iki yüzyıl önce yaptığı evleri şimdi yapamıyor, başbakan zannediyor ki insanlar bildikleri şeyi inadına yapmıyor.” Tinin Görüngübilimi(bu nasıl tercüme) adlı kitabında Hegel; Usun Pekinliği ve Gerçekliği alt başlığı 251’de “Örneğin” diyor “ilkın reçine elektriği olarak bilinen negatif elektrik gibi cam elektriği olarak bilinen pozitif elektrikte deneyler yolu ile bu imlemi bütünü ile yitirerek yalnızca negatif ve pozitif elektrik olurlar ki, bunlardan hiçbirisi artık tikel bir tür şeye ait değildir; ve artık kimileri pozitif elektrik kimileri de negatif elektrik olan cisimlerin varlığından söz edildiği duyulmaz.” Rasyonel sayıların teorisi ispatladır, bu ispatı kaç matematikçi ortaya koyacak. Sorduğum halde bana kimse söylemedi, kendi kendime öğrendim; bunu bana öğretmek ile mükellef öğretmenler tekerleğe, tuğlaya taptıkları için. Hoca’m demiştim “Mathematical Methods in the Physical Science” ders teneffüsünde (çünkü sınıfta ki arkadaşlar derslerde çok konuştuğumdan sürekli şikayet ediyorlardı oysa Aristo derslerini diyaloglar şeklinde verirdi), diziler niye var? Belki de aynı soruyu siz de sordunuz ve anlaşılmaz bir yanıt aldınız. Russell’in öngöremediği şekilde gelişen mühendislik bu gün “farklı ırkların bileşkesinden Kuzey Amerika’nın” elinde ama yirmi beş yüzyıl önce “Kadim Grek” “Atalarımız Mısırlılardan” “Mühendisliği” ödünç aldığında orada ki sorunları da önünde buldu. Zira “Nature dislike void” “Doğa boşluğu sevmiyordu.” Bunu da şu şekilde deneyebiliriz, bir balon, saksı veya hayvan işkembesinden içinde ki bütün şeyleri (bu gün hava dediğimiz) boşalttığımızda hacim içe çökerek yok olur. O halde dediler bir saksının içine koyduğumuz su(buharlaşarak) yok olurken nasıl oluyor da saksı içine çökmüyor? Çünkü dediler bu halde doğa da mevcut ve görülemeyen bir şey olmalı o şeye de “eter” dediler. 20.yüzyıla kadar eter fikri korundu ve ışığın da bu eter ortamı olmadan olamayacağını kabul ettiler. Doğa boşluğu sevmediğine göre 1 ile 2 , 2 ile 3,...arasıda boş olmamalıdır. Sağ limit sol limit ve diziler ile doldurdular. Süreklilik esasına dayanan Klasik Fizik bu anlayış üzerinden yükseldi. Bu arada CİRİT, YAY’da OK, MANCINIK, TOP, TÜFEK, POMPA, POTANSİYEL(VOLTAJ) JENERATÖRÜ, UÇAK, ROKET şeklinde değişikliğe uğradı daha doğrusu gelişti. Flowmetre, Control Valve, pH-Conductivity Meter, DO Metre bulunur.

- (1) Yazıyı birkaç sene sonra okuyacak teknikçiler için şu şekilde sormak gerekir; “7-8.sınıf matematik öğretmeninizi” hatırlıyor musunuz? Çünkü on sene sonra da değişen bir şey olmayabilir, yazı amacına ulaşmaz ise?
- (2) Dil olmadan asla. Ama hangi dil?
- (3)Orbital, göz çukuru demektir ancak burada ki kullanımı teknikte bilinen anlamı Bohr atom modelinde elektronun çekirdek etrafında ki dolanımına analogidir; elektron otomobil, çekirdek eştir.
- (4)Şeydemedi sadece bu yazı için uydurulmuş olup geçişli mastar fiilin mazi halidir.
- (5)Müjdat Gezen’i rahmetli Cenk Koray ile TRT1’de vakti ile yaptığı noktelerden hatırlıyorum. Ağbi dedim; Tunca Bey’in ayağını kaydırmak için çıkarmış olmasın bu temizlik numarasını.